

El Memorial Joaquim Serra ens porta a Mèxic amb 'la cobla de los alientos' de María Granillo

El Memorial Joaquim Serra, que impulsa l'entitat Músics per la Cobla i que ja ha arribat a la dinovena edició, es va celebrar el 12 de novembre al Teatre Romea, gràcies a la Fundació d'aquest teatre i de **[l'Agrupació Cultural Folklorica Barcelona](#)**. La Cobla Mediterrània i la Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona, dirigides per Marcel Sabaté, van ser les protagonistes d'un concert presentat per Jordi Saura i que va comptar també amb la col·laboració del percussionista Joan Torras a les timbales. La seva participació era amb motiu de l'estrena de l'obra encarregada a la compositora mexicana María Granillo, que contribuïa un any més a aportar una nova perspectiva i més repertori al tractament concertístic de la cobla.

María Granillo amb la Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona, que va estrenar *Cobla de los alientos*. © Jordi Rubio Pujadas

María Granillo va néixer el 1962 a la localitat mexicana de Torreón, a Coahuila, i va créixer a Ciutat de Mèxic, filla d'un enginyer i d'una pintora que sempre escoltava música. Possiblement la influència de la seva mare artista va ser cabdal perquè escollís el so com a llenguatge de creació i estudiés composició, primer a l'Escuela Nacional de Música de la Universidad Autónoma de México (UNAM) i després fent un postgrau a la Guildhall School of Music and Drama de Londres. El 2006 va obtenir el doctorat de composició per la Univeristy of British Columbia de Vancouver, al Canadà. Des del 1993 és professora de composició a la Facultat de Música de la UNAM i la seva obra és una de les més destacades del seu país, sobretot al camp orquestral, present a la temporada de l'Orquesta Filarmónica Ciutat de Mèxic, com el seu *Concert per a piano i orquestra* penjat en aquest [enllaç](#).

Granillo ha compost música per a totes les formacions tradicionals: orquestra, cor, quintet de vent, quartet, etc., que presenta tot sovint. Fa poc va estrenar també un *Trio*. Per a ella va ser fonamental anar a Anglaterra, perquè li va donar la perspectiva dels seus orígens, de la seva cultura. Un altre moment important va ser el retorn i començar a viure de la composició i de l'ensenyament. Per a ella, les classes a la universitat són una altra vocació, tan important com la composició. Hi ha obres que han marcat la seva carrera, una de les quals és *Breathing music*, que agafa el tema de la natura. També ha treballat el cos i la seva relació amb les emocions. La mitologia és igualment una font d'inspiració per a María Granillo. *“La meva obra és bastant eclèctica, hi utilitzo la influència de diferents músiques, com el jazz o la música popular de Mèxic o llatinoamericana, fins i tot m'influeixen la música àrab i el flamenc. No m'agrada etiquetar-me o posar-me en algun corrent concret,”* afirma Granillo. La influència popular i la formació acadèmica formen el binomi de la seva personalitat musical. Va començar tocant la guitarra i després el piano, però la dedicació a la composició li va anar acaparant temps i atenció fins que va deixar els concerts. *“Vaig començar a fer un treball en el qual m'interessava integrar els elements tècnics amb els expressius, que estiguessin equilibrats, cosa que busco des dels inicis.”*

Granillo no coneixia l'existència de la cobla i compondre per a aquesta formació tradicional catalana ha estat una experiència nova que ha realitzat gràcies al llibre d'instrumentació de Joaquim Serra i a la gestió de Josep Maria Serracant, l'altra ànima de Músics per la Cobla juntament amb Jesús Ventura. A Mèxic, els instruments de fusta són anomenats *alientos* i el títol *Cobla de los alientos* de la seva obra juga poèticament amb la polisèmia de la paraula per dir també “esperança”. Granillo fa que els diversos instruments de vent que integren la cobla prenguin un relleu molt específic, polièdric, tot formant una mena de retaule musical de profund lirisme que semblava produir en so la formulació d'un enigma.

Actuació conjunta de les cobles Mediterrània i Sant Jordi-Ciutat de Barcelona en el Memorial Joaquin Serra 2018. © Jordi Rubio Pujadas

Granillo afirmava que li ha sortit una obra *“relativament lliure, perquè el propi grup instrumental t’exigeix certes qüestions musicals per les possibilitats dels instruments, perquè són instruments antics, que tenen un timbre particular i algunes limitacions tècniques que no tenen els instruments més moderns. M’he adaptat a treballar amb un material desconegut per a mi”*.

Segons aquesta compositora, *“actualment a Mèxic hi ha molts bons compositors en un panorama molt variat amb tendències molt diferents, des dels molt nacionalistes fins als més avantguardistes o els més ruidistas”*, en paraules de Granillo. En aquest paisatge tan variat, la seva música es situa en un lloc en què encara hi ha melodia i diu que té la sort que als intèrprets els agrada i per això la toquen tot sovint, i que així *“és més fàcil que la música viatgi sola”*.

És inevitable preguntar-li per la condició femenina en el camp de la composició. *“A la meva generació -tinc cinquanta-sis anys-, no vaig tenir mai cap problema pel fet de ser dona i estudiar composició o dedicar-me a la música. No puc dir que res hagi entorpit la meva formació. Però el fet és que, quan era jove, sempre estava sola entre homes. Hi ha molt poques dones i molts homes en el camp de la composició. En canvi, hi ha certes carreres, com biologia o medicina, que la majoria són dones. En composició, per contra, som poques dones, des de sempre. Però una diferència de nombre no vol dir que parlem de diferència de qualitat: hi ha molt bones compositoras al mateix nivell que els homes. La discriminació es dona en altres aspectes; justament perquè som poques, no podem tenir la mateixa representació en certs fòrums.”*

María Granillo havia estat a Barcelona només en una ocasió anterior gràcies a una amiga coreògrafa, ara fa més de trenta anys, quan estava estudiant a Anglaterra. El seu retorn significa de nou un viatge cultural d’anada i tornada, perquè, tal com assegurava: *“M’agradaria que vinguessin a la meva universitat a parlar de la cobla, el Departament de Musicologia i d’Etnomusicologia hi estarien molt interessats”*.

Imatge destacada: Jesús Ventura Barnet, president de l’Agrupació Cultural Folklòrica Barcelona, amb la compositora María Granillo en el Memorial Joaquin Serra 2018. © Jordi Rubio Pujadas